

Свети Лука - живот в дати

Архиепископ Лука, в света Валентин Феликсович Войно-Ясенецки, е роден на 27 април 1877 година. Завършва гимназия и "рисувално училище", а в 1903 г. и медицинския факултет на Киевския университет "Св. Владимир". Защитава докторска дисертация, работи като хирург в Ташкент и преподава в медицинския факултет. Оглавява катедрата по оперативна хирургия и топографическа анатомия в Държавния Туркестански университет.

През 1921 г. е ръкоположен за дякон, а след седмица и за йерей.

Продължава да се занимава с хирургия. Две години по-късно приема монашеско пострижение и името на свети Лука - апостол, евангелист, лекар и художник.

Приема Архиепископски сан в най-тежките за Руската Православна Църква времена, в епохата на жестоки репресии и гонения. От 1943 до 1946 г. преосвещеният Лука е последователно архиепископ на Красноярск, на Тамбов и Мичурин, и на Кримска и Симферополска епархия.

Подобно на апостол Лука и той е лекар, художник и писател, написал и оставил книги на медицинска и духовна тематика. Особено интересна е книгата му "Дух, душа и тяло".

Представя се в Господа на 11 юни 1961 година. В този ден Църквата празнувала паметта на всички светии, просияли в Русия. Скоро на гроба на светителя Лука започнали да се случват чудесни изцеления.

На 22 ноември 1995 г. Светият Синод на Украинската православна църква (към Московската патриаршия) причислила Симферополския и Кримски архиепископ Лука към лика на поместно почитаните светци.

През 2000 година с решение на Архиерейския събор на Руската православна църква светител Лука Войно-Ясенецки е причислен и към лика на руските светии.

Животът на свети Лука Изповедник, архиепископ Кримски и Симферополски

Валентин Феликсович Войно-Ясенецки е роден на 27 април 1877 г. в гр. Керч, Кримски полуостров. Баща му бил католик, а майка му – православна. Той бил наследник на обеднял, но знатен дворянски род. През 1889 г. семейството се преместило в Киев, където Валентин завършил гимназия и художествено училище. По случай завършването получил като подарък Нов Завет. Когато разгърнал книгата, попаднал на евангелските слова: „...*жетвата е голяма, а работниците малко, затова молете Господаря на жетвата да изпрати работници на жетвата Си.*” (Мат. 9:37-38). Тези думи повлияват силно на младия Валентин и го карат да преосмисли живота си. Така започнал да учи естествени науки вместо рисуване. След кратко увлечение по толстоизма, завършило с бързо разочарование, през 1898 г. Валентин Феликсович постъпил в медицинския факултет на Киевския университет с една-единствена цел: след като се дипломира да помага на бедните и страдащите. Завършил с пълно отличие и постъпил на работа в киевската болница на „Червения кръст”.

През 1904 г. Валентин се оженил за медицинската сестра Анна Василевна Ланска. Малко по-късно заминал на Изток като военен лекар в Руско-японската война. Там извършил множество хирургически операции и натрупал значителен опит. След завръщането си от фронта работил в различни провинциални болници в Северна Русия. В гр. Ардатов, Сибирск, където работел по 14-16 часа на ден, започнал да го занимава въпроса за възможностите на местната анестезия (упояване), която все още не се използвала в медицинската практика. През 1907 г. се родил синът му Михаил, а малко след него се родила и дъщеря му Елена. През 1908 г. семейство Войно-Ясенецки се установява в Москва, където бъдещият светител започнал работа върху докторска дисертация, посветена на регионалната анестезия. Следващите няколко години Валентин Войно-Ясенецки работил из различни провинциални болници.

През 1916 г. излязла от печат първата му книга, а малко по-късно той започва работа върху своя основен начуен труд „Очерци по гнойна хирургия”. През 1917 г. съпругата му Анна Василевна се разболяла от туберкулоза. Семейството отново променило местожителството си – този път в Средна Азия, Ташкент. В края на 1919 г. жената на лекаря-безсребреник починала, оставяйки му четири деца. Междувременно вярата му в Бога крепнела, станал проповедник в някои ташкентски храмове. През 1921, на празника Сретение Господне, бъдещият владика бил ръкоположен за свещеник. Навсякъде – и в храма, и пред операционната маса – ходел с расо и нагръден кръст. Той бил християнски апологет преди всичко на дело, а след това и на слово. Същата година светителят-хирург бил принуден да свидетелствува пред революционен съд на ЧК - „тройка” срещу група лекари, обвинени в престъпно отношение към ранени червеноармейци. Следователят Петерс дръзко попитал професора-хирург:

– Кажете, попе и професоре Войно-Ясенецки, как тъй нощем се молите, а денем режете?
Отец Валентин отвърнал:

– Аз режа хората за тяхно спасение, а в името на какво режете хората вие, гражданино обществен обвинител?

Следващ въпрос:

– Как така вярвате в Бога, попе и професоре Войно-Ясенецки? Да не би да сте Го виждали вашия Бог?

– Аз наистина не съм виждал Бога, гражданино обществен обвинител. Но на мнозина съм оперирал мозъка и отваряйки черепната кутия също така още не съм видял ума. И съвест още не съм намерил там.

През 1923 г. отец Валентин Войно-Ясенецки приел монашество с името Лука – на Христовия апостол, който според църковното предание бил едновременно лекар и художник.

Малко по-късно, на 31 май 1923 г., в тежки революционни условия, при пълна тайна бил ръкоположен за епископ Барнаулки, викарий на Томска епархия. По-късно хиротонията била утвърдена и одобрена от светия патриарх и изповедник Тихон.

Поради невъзможност да заеме отредената му епархия, бил определен за епископ на Туркестанската епархия. Месец по-късно след студентски протест подал молба за напускане на катедрата по медицина към Туркестанския университет. Малко по-късно бил за първи път арестуван. Започнали години на лагери и заточения.

След редица разпити бил изпратен в Москва, където бил задължен да се регистрира в управлението на НКВД на Лубянка. Няколко пъти се срещал с патриарх Тихон и веднъж служил с него. От октомври 1923 г. Започнало странстването на свети Лука из необятния руски север. ГПУ постоянно променяло мястото на заточението. Изпратен в Енисейск, той достигнал до най-отдалечената точка на север по течението на река Енисей – селцето Плахино, на 230 км след Полярния кръг. В тия условия свети Лука кръщавал, проповядвал и благовестял Словото Божие.

По това време, узнавайки за 75-годишния юбилей на великия учен-физиолог Иван Петрович Павлов, светителят-хирург му праща поздравителна телеграма, на която Павлов отговаря така: „Ваше преосвещенство и драги другарю! Дълбоко съм трогнат от вашето най-топло приветствие и Ви отвърщам за него със сърдечна благодарност. В тежкото време, пълно с непрестанни скърби за тези, които мислят и чувстват по човешки, остава една опора – изпълнението на приетия дълг, според мярката на силите. С цялата си душа Ви съчувствам във Вашето мъченичество. Искрено предан Вам, Иван Павлов.”

През 1925 г. свети Лука бил освободен от работа. Отишъл да живее при брат си в Черкасск, а след това в Ташкент. Поради невъзможност да служи (всички храмове били унищожени от болшевиките, а единственият останал бил завзет от обновленците), владика Лука Войно-Ясенецки подал молба за оттегляне на покой, която била удовлетворена. Междувременно никъде в Ташкент не намира работа и започва частна практика.

Няколко години след това го обвинили в убийството на руския учен Михайловски, който според партийните власти, бил на прага на революционно откритие – как да превърне неживата материя в жива. Според ОГПУ Войно-Ясенецки, зедно със „суеверната” жена на Михайловски, организирали убийството на учения-естетвеник, за да защитят религията. През 1931 г. свети Лука бил изпратен отново на заточение на север. Малко по-късно властите му предложили освобождение и ръководство на медицинска катедра срещу отказ от духовен сан. На това предложение свети Лука остро възразил и не го приел.

През 1934 г. излязал фундаменталният научен труд на свети Лука „Очерци по гнойна хирургия”, който получил световна известност. През 1937 г. свети Лука Войно-Ясенецки бил арестуван за трети път. В обвинението се посочвало, че създавал „контрареволуционна църковно-монашеска организация”. Делото завършило през 1940 г. с присъда: четири години заточение в Красноярск. В началото на Отечествената война свети Лука сам предложил на съветската власт да бъде изпратен на фронта или в тила, за да помага на ранените. През 1942 г. бил определен за архиепископ на Красноярск. Малко по малко владиката възстановил напълно унищожения църковен живот в красноярския край.

През 1946 г. била присъдена Сталинска премия на името на Валентин Феликсович Войно-Ясенецки в размер от 200 хил. рубли, голяма част от които той дарил на детски домове. През 1955 г. светителят загубил напълно зрението си. През 1957 г. диктувал своята автобиография „Аз възлюбих страданието...”. Както и преди активно продължавал да проповядва.

Свети Лука Войно-Ясенецки се преставил в Господа на 84 години на 11 юни 1961 г. в деня на Всички светии, просияли на руска земя. След канонизацията му през 1995 г., мощите му били пренесени в Свето-Троицкия събор в Симферопол.

